

The Effectiveness of Religious-based Interpersonal Problem Solving Training on Mental Health of Young Female Prisoners in Kermanshah City

Maral Haghighi-Kermanshahi , Keivan Kakabarae*

Psychology Department, Faculty of Humanities, Kermanshah Branch, Islamic Azad University, Kermanshah, Iran.

*Correspondence should be addressed to Dr. Keivan Kakabarae; Email: kakabraee@gmail.com

Article Info

Received: May 8, 2021

Received in revised form:

Aug 9, 2021

Accepted: Sep 19, 2021

Available Online: Dec 22, 2022

Keywords:

Female

Interpersonal problem solving

Mental health

Prison

Religious teachings

Social control

 <https://doi.org/10.22037/jrrh.v8i4.35506>

Abstract

Background and Objective: Nowadays, many efforts have been made in the context of prisons through psychological intervention programs in order to improve the efficiency of prisoners in order to improve the solution of social problems, rebuild their personality and improve their mental health. Therefore, considering the age of prison-based intervention programs, the provision of correctional, educational and educational services, as well as examining its effect on the empowerment of prisoners, is of particular importance. This study was conducted about of the effectiveness of religious-based interpersonal problem solving education on mental health of young female prisoners in Kermanshah city.

Methods: This is a quasi-experimental research with control group. The statistical population of this study was all young female prisoners in Kermanshah Central Prison in 2019, that 30 of whom were selected using available sampling method and were randomly assigned to two experimental (n=15) and control (n=15) groups. The Goldberg Mental Health Questionnaire was used to collect data. Ten two-hour sessions of interpersonal problem-solving training of D’Zurilla & Nezu that combined with religious teachings were held twice a week for the experimental group. Data were analyzed by analysis of covariance. In this study, all the ethical considerations were observed and the authors reported no conflict of interests.

Results: The results showed that interpersonal problem solving training based on religious teachings had a significant effect on the components of anxiety, social function and depressive symptoms ($P < 0.05$), while the intervention had no significant effect on the component of physical symptoms.

Conclusion: Due to the effective results of religious-based interpersonal problem solving education on mental health, it can be used as a corrective and preventive intervention program for the mental health of young female prisoners.

Please cite this article as: Haghighi-Kermanshahi M, Kakabarae K. The Effectiveness of Religious-based Interpersonal Problem Solving Training on Mental Health of Young Female Prisoners in Kermanshah City. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2022;8(4):34-45. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v8i4.35506>

Summary

Background and Objective

Many efforts have been made today in prisons around the world through various psychological intervention programs to make prisoners more efficient in promoting their mental health (1-3).

The World Health Organization defines mental health as "a state of social, mental, and physical well-being, and does not consider it to be a mere absence or lack of disease or dysfunction". However, the medical model that consistently emphasizes the idea of ‘repair shop’, i.e. health as returning to the normal state, has overshadowed psychological views about well-being and bad life

and has inappropriately influenced its theoretical and practical contexts (4). The occurrence of any restrictions in the social and psychological fields causes psychological and physical harm (5). It has been rehabilitated to provide conditions for the return of prisoners to a healthy social life, which will be provided in the shadow of providing correctional and educational programs in prisons (6). Over the past decade, the study, application, education and treatment of cognitive-behavioral programs, including interpersonal problem solving for prisoners, has expanded significantly (7). In Islamic texts, problem solving is emphasized, for example, "a religious person thinks, achieves peace and looks at the end of the work, is safe against regret" (8). "Before you get into a problem, stop to know where it came from and went out, otherwise you will be regretful". "Leave what is not important and deal with important matters" and "Do not start until you know something" (9).

This study was conducted to examine the effectiveness of interpersonal problem solving based on Islamic teachings in the mental health of young female prisoners in Kermanshah.

Methods

Compliance with ethical guidelines: In the present study, an attempt has been made to observe the ethical principles of research, such as the confidentiality of the participants' information, obtaining the participants' consent to participate in the study, and leaving them free to withdraw from it.

A quasi-experimental pre-test-post-test design with a control group was used in the present study. The statistical population of this study included all young female offenders in Kermanshah Central Prison in 2019, out of whom 30 were selected using available sampling method and were randomly assigned to two experimental groups (15 people) and control (15 people). The Goldberg Mental Health Questionnaire was used to collect data. Ten two-hour interpersonal problem-solving training sessions were conducted twice a week for the experimental groups (10), which were combined with Islamic teachings. Problem solving has been also emphasized in Islamic teachings. The collected data were analyzed by analysis of covariance.

Results

The most important achievements of this program include: 1) teaching how to think and not what to think about, which helps people to think of different solutions in the face of interpersonal and

interpersonal problems and adopt the best solution, 2) promote mental health and prevent the occurrence and intensification of emotional and behavioral disorders such as isolation, depression, anxiety, anger and aggression, 3) change and modify behavior and adopt a problem-solving coping style in order to provide lasting psychological security. The intervention package was used by (11) and was validated by experts. It has been used many times in different studies in Iran for different populations (12). The results showed that interpersonal problem solving training based on Islamic teachings had a significant effect on the components of anxiety, social function and depressive symptoms ($P < 0.05$), while the intervention had no significant effect on the component of physical symptoms.

Conclusion

The present study was conducted to investigate the effectiveness of interpersonal problem solving based on Islamic teachings on increasing the mental health of young female prisoners in Kermanshah. The results showed that in the experimental group, the problem-solving program affected the components of anxiety, social function and depressive symptoms, while it had no effect on the component of physical symptoms. This result is consistent with the findings of the studies by (13, 14). Regarding the effect of the intervention on increasing the component of social functioning, it should be stated that problem solving allows individuals to produce, select and implement a complete set of effective and efficient behaviors, which in turn causes further improvement of mental and social health preventing the individual from social incompatibility (8). In other words, problem solving is actually a kind of confrontation and because confrontation is a kind of evaluation process and evaluation has a greater cognitive burden, problem-solving training has a great and effective role in promoting the coping skills in social life and thus increasing social functions for everyone including young female prisoners. Due to the effective results of interpersonal problem-solving training based on Islamic teachings, it can be used as a corrective and preventive intervention program for the mental health of young female prisoners.

Acknowledgements

The authors would like to thank all those who helped them in carrying out this study particularly the participants and the personnel of the Center for Religion and Health Studies.

Ethical considerations

According to the authors of the article, the current study was obtained from the doctoral dissertation of the first author, which was approved on 2022/01/08 at Islamic Azad University, Kermanshah Branch.

Funding

According to the authors, this study has no sponsors and was conducted at personal cost of the authors.

Conflict of interest

The authors declared no conflict of interests.

Authors' contribution

Writing the article, data collection, and statistical analysis: first author; editing the article, corresponding author, and conceptualization: second author.

References

1. Sarmento M. A "mental health profile" of higher education students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2015;191:12-20.
2. Alevizopoulos G, Igoumenou A. Psychiatric disorders and criminal history in male prisoners in Greece. *International journal of law and psychiatry*. 2016;47:171-5.
3. Jones MS, Burge SW, Sharp SF, McLeod DA. Childhood adversity, mental health, and the perpetration of physical violence in the adult intimate relationships of women prisoners: A life course approach. *Child Abuse & Neglect*. 2020;101:104237.
4. Malouff JM, Thorsteinsson EB, Schutte NS, Bhullar N, Rooke SE. The five-factor model of personality and relationship satisfaction of intimate partners: A meta-analysis. *Journal of Research in Personality*. 2010; 44(1):124-7.
5. Kaholokula JK, Miyamoto RE, Hermosura AH, Inada M. Prejudice, stigma, and oppression on the behavioral health of Native Hawaiians and Pacific Islanders. *Prejudice, stigma, privilege, and oppression*: Springer; 2020. p. 107-34.
6. Bagheri M, Esmaeil Chegeni M, Mah Negar F. Reviews of the effectiveness of religious, spiritual and mental therapy on stress reduction, anxiety and depression in women with addicted spouse in Ilam cit. *Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat*. 2015;1(3):19-24. (Full Text in Persian)
7. Khodayarifard M, Yonesi J, Akbari Zardkhaneh S, Fagihi An, Behpajouh A. Group and Individual Cognitive Behavioral Therapy Based on Prisoners' Religious Knowledge. *rph*. 2010;3(4):55-68. (Full Text in Persian)
8. Sadri-Damirchi E, Mojarrad A, Pirgholi-Kivi M. A Comparison of the Locus of Control, Unreasonable Beliefs and Religious Orientation in Divorce and Ordinary Women in Ardabil in 2016. *Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat*. 2020;5(4):73-87. (Full Text in Persian)
9. Nezu AM, D'Zurilla TJ. *Problem-solving therapy: A positive approach to clinical intervention*: Springer Publishing Company; 2006.
10. Bowler N, Phillips C, Rees P. The association between imported factors and prisoners' mental health: Implications for adaptation and intervention. *International journal of law and psychiatry*. 2018; 57: 61-6.
11. Lee B, Lee Y. A study examining the effects of a training program focused on problem-solving skills for young adults. *Thinking Skills and Creativity*. 2020; 37: 100692.
12. Nengsyi E, Indriastuti D, Prasetya F, Susanti RW, Syahrul S. The needs of being loved and loving among women prisoners in a women's penitentiary in Indonesia: A qualitative study. *Enfermería Clínica*. 2020;30:272-5.
13. Thompson-Dyck K. Neighborhood Context and Juvenile Recidivism: A Spatial Analysis of Organizations and Reoffending Risk. *Crime & Delinquency*. 2022;68(3):331-56.
14. Wiley J, Jarosz AF. Working memory capacity, attentional focus, and problem solving. *Current Directions in Psychological Science*. 2012;21(4):258-62.

فاعلية التثقيف الديني ودور التعاليم الإسلامية في حل المشاكل الشخصية على الصحة النفسية للشابات السجينات في مدينة كرمانشاه

مارال حقيقي كرمانشاهي ^{ID}، كيوان كاكابراي ^{ID}

قسم علم النفس، كلية العلوم الإنسانية، جامعة آزاد الإسلامية، كرمانشاه، إيران.

* المراسلات الموجهة إلى الدكتور كيوان كاكابراي؛ البريد الإلكتروني: kakabraee@gmail.com

معلومات المادة

الوصول: ٥ ذى الحجة ١٤٤٢

وصول النص النهائي: ٢٩ ذى الحجة ١٤٤٢

القبول: ١٢ صفر ١٤٤٣

النشر الإلكتروني: ٢٧ جمادى الأولى ١٤٤٤

الملخص

خلفية البحث وأهدافه: أصبحت مسألة تثقيف السجناء عبر البرامج التعليمية والتثقيفية وتطوير المهارات النفسية من أجل إعادة تأهيل نزلاء السجون ورفع مستوى الحياة الفردية والإجتماعية لدى السجناء وتطوير مهاراتهم والإرتقاء بمستوى صحة السجن النفسية والجسدية، تحظى باهتمام السلطات لتحويل السجون إلى مراكز إعادة تأهيل وصناعة الإنسان. ونظراً لعقاقة البرامج التأهيلية في السجون وقدمها التاريخي، باتت مسألة تقديم الخدمات الإصلاحية، والتربوية، والتعليمية، ودراسة تأثير هذه البرامج التثقيفية على إطلاق مواهب نزلاء السجون، محط اهتمام الباحثين والخبراء في المجال التربوي. وبناء على أهمية الأمر، تسعى هذه الدراسة أن تلقي الضوء على فاعلية التثقيف الديني ودور التعاليم الإسلامية في حل المشاكل الشخصية على الصحة النفسية للشابات السجينات في مدينة كرمانشاه.

منهجية البحث: المنهجية التي اعتمدت عليها الدراسة، منهجية شبه تجريبية، تعتمد على نتائج ماقبل الإختبار ومابعده على المجموعة الضابطة. اما الجمعية الإحصائية فقد شملت جميع نزيلات السجون الشابات في سجن كرمانشاه المركزي عام ٢٠١٩م. حيث اختيرت ٣٠ سجيناً من بينهن عبر منهج أخذ العينات المتاحة وتقسيمهن بشكل عشوائي إلى مجموعتين: المجموعة التجريبية (١٥ مشاركة) والمجموعة الضابطة (١٥ مشاركة). كما اعتمدت الدراسة استبيان السلامة النفسية لجلديريغ لجمع المعلومات الضرورية. وخضعت المشاركات لتعليمات امتدت لعشر جلسات استغرقت كل جلسة ساعتين حيث تلقت فيها السجينات تعاليم تطويرية لحلحلة المشاكل الفردية عبر منهجية "دزوريللا" و "نزو" بعد دمجها بالتعاليم الإسلامية. واقترنت هذه الجلسات التي استغرقت أسبوعين كاملين، على المجموعة التجريبية فقط. كما تم تحليل المعلومات بعد جمعها، عبر منهجية تحليل التباين. وتمت مراعاة جميع الموارد الأخلاقية في هذا البحث وإضافة إلى ذلك، فإن مؤلفي البحث لم يشيروا إلى أي تضارب في المصالح.

المعطيات: اظهرت النتائج أن تعليم حل المشاكل الفردية القائم على التعاليم الإسلامية، يؤثر بشكل إيجابي على الفرد للتغلب على القلق والإضطراب، ويطور قدراته السلوكية والإجتماعية ويعزز قدراته للتغلب على حالات الكآبة والقلق ($P < 0.05$)، في حين لم ترصد الدراسة أي آثار جسمية ومادية ملحوظة لهذه التعليم على الفرد.

الاستنتاج: نظراً للنتائج الواعدة التي أظهرتها الدراسة حول تعليم حل المشاكل الفردية القائم على التعاليم الإسلامية؛ يمكن اعتماد هذه النتائج كبرامج تثقيفية وإصلاحية وقائي في مجال الصحة النفسية ورفع مستوى السلامة النفسية والجسدية لنزيلات السجون من أجل إعادة تأهيل هذه النساء للحياة الطبيعية.

يتم استناد المقالة على الترتيب التالي:

Haghighi-Kermanshahi M, Kakabrae K. The Effectiveness of Religious-based Interpersonal Problem Solving Training on Mental Health of Young Female Prisoners in Kermanshah City. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2022;8(4):34-45. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v8i4.35506>

اثربخشی آموزش حل مسئله بین فردی مبتنی بر آموزه‌های اسلامی بر سلامت روان زنان جوان زندانی شهر کرمانشاه

مارال حقیقی کرمانشاهی^{id}، کیوان کاکابرایی^{id*}

گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.
*مکاتبات خطاب به دکتر کیوان کاکابرایی؛ رایانامه: kakabraee@gmail.com

اطلاعات مقاله

دریافت: ۲۵ تیر ۱۴۰۰

دریافت متن نهایی: ۱۸ مرداد ۱۴۰۰

پذیرش: ۲۸ شهریور ۱۴۰۰

نشر الکترونیکی: ۱ دی ۱۴۰۱

چکیده

سابقه و هدف: امروزه در سراسر دنیا در بستر زندان‌ها از طریق برنامه‌های مداخله‌ای روان‌شناختی به دنبال کارآمدکردن زندانیان در جهت ارتقای حل مسئله اجتماعی، بازسازی شخصیت و ارتقای سلامت روان آنان تلاش‌های فراوانی صورت گرفته است. بنابراین، نظر به قدمت برنامه‌های مداخلات زندان‌محور، ارائه خدمات اصلاحی، تربیتی و آموزشی و همچنین بررسی تأثیر آن بر توانمندسازی زندانیان اهمیت ویژه‌ای دارد. از این رو، این پژوهش با هدف اثربخشی حل مسئله بین فردی مبتنی بر آموزه‌های اسلامی بر سلامت روان زنان جوان زندانی شهر کرمانشاه انجام شد.

روش کار: طرح پژوهش حاضر شبه‌آزمایشی از نوع طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه گواه است. جامعه آماری این مطالعه تمامی مجرمان زن جوان زندان مرکزی شهر کرمانشاه در سال ۱۳۹۸ بود که تعداد ۳۰ نفر از آنان با استفاده از روش نمونه‌گیری دردسترس انتخاب شدند و با انتساب تصادفی به دو گروه آزمایشی (۱۵ نفر) و گواه (۱۵ نفر) جایگزین شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسش‌نامه سلامت روان گلدبرگ استفاده شد. ده جلسه دو ساعته آموزش حل مسئله بین فردی دزوریلا و نزو که با آموزه‌های اسلامی ترکیب شده بود به صورت هفته‌ای دو بار برای گروه آزمایش برگزار شد. داده‌ها به روش تحلیل کوواریانس بررسی شد. این پژوهش همه موارد اخلاقی رعایت شده است و مؤلفان مقاله تضاد منافی گزارش نکرده‌اند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که آموزش حل مسئله بین فردی مبتنی بر آموزه‌های اسلامی بر مؤلفه‌های اضطراب، کارکرد اجتماعی و علائم افسردگی اثر معناداری داشت ($P < 0/05$)؛ حال آنکه مداخله مورد نظر بر مؤلفه علائم جسمانی اثر معناداری نداشت.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج کارآمد آموزش حل مسئله بین فردی مبتنی بر آموزه‌های اسلامی می‌توان از آن به‌عنوان یک برنامه مداخله‌ای اصلاحی و پیشگیرانه در زمینه سلامت روان زنان جوان زندانی استفاده کرد.

واژه‌های کلیدی:

اخلاق اسلامی

روابط بین فردی

زندان

زن

سلامت روان

کنترل اجتماعی

استناد مقاله به این صورت است:

Haghighi-Kermanshahi M, Kakabraee K. The Effectiveness of Religious-based Interpersonal Problem Solving Training on Mental Health of Young Female Prisoners in Kermanshah. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2022;8(4):34-45. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v8i4.35506>

مقدمه

مداخله‌ای مختلف روان‌شناختی به دنبال کارآمدکردن زندانیان در جهت ارتقای سلامت روان آنان تلاش‌های فراوانی صورت گرفته است (۱-۴). سازمان بهداشت جهانی سلامت روان را

امروزه در سراسر دنیا در بستر زندان‌ها از طریق برنامه‌های

حالتی از بهزیستی اجتماعی، روانی و جسمانی می‌داند و آن را تنها نبود یا فقدان بیماری یا بدکارکردی تلقی نمی‌کند. باوجوداین، الگوی پزشکی که پیوسته به عقیده تعمیرگاه^۱ - سلامت به‌عنوان بازگشت به حالت عادی - تأکید می‌کند، بر دیدگاه‌های روان‌شناختی درباره بهزیستی و بدزیستی^۲ سایه انداخته و به‌صورت نامناسبی بر زمینه‌های نظری و عملی آن نفوذ کرده است (۵). در همین زمینه باید اشاره نمود که فضای زندگی نقش بسیار تأثیرگذاری در سلامت جسمانی و روانی انسان دارد و بروز هرگونه محدودیت در زمینه‌های اجتماعی و روان‌شناختی موجب بروز آسیب روانی و جسمانی می‌شود (۶). فلسفه وجودی زندان بازپروری زندانیان را دنبال می‌کند و طبق ماده ۳ آیین‌نامه سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی ایران اسلامی سال ۱۳۸۴، برای زندان مأموریت بازپرورانه پیش‌بینی شده است تا از این رهگذر شرایط بازگشت زندانیان به زندگی سالم اجتماعی فراهم گردد که این مهم در سایه فراهم‌نمودن برنامه‌های اصلاحی و آموزشی در زندان فراهم خواهد شد (۷). در همین زمینه در طول دهه گذشته مطالعه، کاربست، آموزش و درمان برنامه‌های شناختی-رفتاری از جمله حل مسئله بین فردی برای زندانیان گسترش چشمگیری داشته است (۸-۱۱).

مقصود از مفهوم حل مسئله بین فردی، فرایندهای رفتاری-شناختی خودجهت‌دهی^۳ است که فرد از طریق آن در صدد تعیین و کشف راه حل‌های مناسب و سازگارانه برای مشکلات خاصی برمی‌آید که در زندگی با آن مواجه می‌گردد. روش حل مسئله رویکردی شناختی-رفتاری^۴ است که بر آموزش در زمینه پذیرش و کاربست مؤثر نگرش و مهارت‌های حل مسئله انطباقی متمرکز است. این روش درمانی رویکردی مثبت‌گرا نسبت به مداخله بالینی است و هدف آن نه تنها کاستن از آسیب روانی بلکه افزودن بر کارکرد روانی و رفتاری در یک جهت مثبت برای جلوگیری از بازگشت مشکلات قبلی و ایجاد مشکلات تازه بالینی و نیز به حداکثر رسانیدن کیفیت کلی زندگی است. مشارکت‌کنندگان ضمن یادگیری حل مشکلات ساده و پیچیده، سرانجام شیوه تفکر سطح بالاتر را می‌آموزند و در مواجهه با مسائل پیش رو تعریف مسئله و ضابطه‌بندی آن، تعیین هدف، ارائه راه حل‌های جایگزین و اجرای راه حل و واریسی را در موقعیت‌های مختلف اجتماعی به

کار می‌برند (۱۲). مطالعات در سطح بین فردی نشان می‌دهد که افزایش توانایی اشخاص در حل مسئله موجب بهبود سازگاری اجتماعی (۱۳)، کفایت اجتماعی (۱۴)، کاهش رفتار مجرمانه (۱۲، ۱۵)، افزایش توان مواجهه با معضلات فردی و اجتماعی (۱۶)، ارتقای مهارت‌های اجتماعی (۱۷) و مدیریت رفتار خشونت‌آمیز و پرخاشگرانه در تمامی محیط‌های اجتماعی مثل زندان (۱۰، ۱۸، ۱۹) می‌شود. مطالعات صورت‌گرفته درباره زنان زندانی نشان می‌دهد که آنان از اضطراب، علائم جسمانی، پرخاشگری و افسردگی رنج می‌برند (۸). مداخلات شناختی-رفتاری و برنامه‌های مداخله‌ای حاکی از اثربخشی بر سلامت روان زندانیان است (۳، ۱۸، ۲۰). در متون اسلامی نیز بر حل مسئله تأکید شده است؛ مثلاً «فرد دین‌دار می‌اندیشد، به آرامش دست می‌یابد و پایان کار را می‌نگرد و از پشیمانی در امان می‌ماند» (۲۱). «قبل از اینکه وارد مسئله‌ای شوی، توقف کن تا محل ورود و خروج آن را بشناسی و گرنه پشیمان می‌شوی» (۲۲). «آنچه را که مهم نیست رها کن و مشغول امور مهم شو» و «تا کاری را نشناختی، شروع نکن» (۲۳).

به‌علت اثرات زیان‌بار شرایط ویژه زندان مانند فشارهای روانی، پردشدگی، ازدحام، حبس طولانی‌مدت، دوری از خانواده و سایر مسائل (۳، ۸)، مطالعه الگوی پسایندهای هیجانی و شناختی وابسته به سلامت با تأکید بر نقش عوامل درون فردی بازدارنده یا تسهیل‌کننده رفتارهای سالم و سلامت روانی (۲۴) به مثابه عوامل کاهش جرم بعد از خروج از زندان می‌تواند مفید و کارآمد باشد. از سویی یادگیری حل مسئله شاخصی از کیفیت زندگی و ارتقای کیفیت روابط اجتماعی (۱۲، ۲۵) است که بیشتر زندانیان از آن بی‌بهره هستند. طبق دیدگاه نظریه‌پردازان، رفتار کنترل‌نشده و پرخاشگرانه با طیفی از انحرافات شناختی-اجتماعی و مهارت ناکافی حل مسئله مشخص می‌شود (۴، ۲۶). از آنجایی که زندانیان نیز بیشتر به سبب وجود موضوعی (مانند سرقت، مباحث مالی و چک) در زندان به سر می‌برند به نظر می‌رسد فقدان مهارت حل مسئله بین فردی موجب پدیدآیی مشکل و بروز رفتار کنترل‌نشده برای آنان شده است که لزوم آموزش این مهارت می‌تواند در کاهش مشکلات آنان در زندان و تکرارنشده جرم بعد از خروج از زندان کارآمد باشد. همچنین زنان به سبب جایگاه ویژه‌ای که در خانواده دارند و می‌توانند در پیش‌بینی و تدبیر امور راهگشا باشند، اولویت پژوهشی بسیار مهمی به شمار می‌روند. با توجه به بافت مذهبی جامعه ایرانی و تأکید آموزه‌های اسلام مبنی بر

^۱) repair shop

^۲) ill - being

^۳) Self-directed cognitive-behavior

^۴) cognitive-behavioral intervention

قرار داده شد و کسانی که در پرسشنامه نمره بالاتر از ۲۳ دریافت کرده بودند، وارد پژوهش شدند و رضایت شفاهی آنان جهت شرکت در پژوهش اخذ شد. ملاک‌های ورود شامل دامنه سنی ۲۲ تا ۳۹ و علاقه‌مندی به مشارکت در پژوهش و ملاک‌های خروج شامل افرادی که مدت حبس آنان دست‌کم از ۴ ماه گذشته باشد (تا شرایط اولیه زندان و تأثیرگذاری محیط سنجیده شود)؛ و مصرف یا وابستگی به مواد بود. داده‌های پژوهش به روش تحلیل کوواریانس تحلیل شد.

ابزارهای پژوهش

۱) پرسشنامه سلامت عمومی (GHQ)^۲ گلدبرگ^۳: این پرسشنامه خودگزارش‌دهی در نظام‌های بالینی برای شناسایی افرادی که یک اختلال روانی دارند استفاده می‌شود. در این پژوهش از فرم ۲۸ سؤالی استفاده شده است و دارای چهار زیرمقیاس نشانه‌های بدنی (سؤالات ۱ تا ۷)، اضطراب (سؤالات ۸ تا ۱۴)، افسردگی (سؤالات ۱۴ تا ۲۱) و نارسانکشن‌وری اجتماعی (سؤالات ۲۲ تا ۲۸) است. نمره‌دهی بر اساس طیف چهارگزینه‌ای لیکرت از ۱ تا ۴ است. از مجموع نمرات نیز یک نمره کلی به دست می‌آید. تامپسون دیک^۴ (۲۸) حساسیت پرسشنامه را ۰/۸۴ و متوسط ویژگی آن را ۰/۸۲ گزارش کرده است (۲۹). ضریب اعتبار نسخه فارسی پرسشنامه با روش بازآزمایی با فاصله زمانی ۷ تا ۱۰ روز به میزان ۰/۹۱ برآورد شده است (۳۰). نقطه برش پرسشنامه ۲۳ و نمره بالاتر از آن نشان‌دهنده اختلال و کمتر از آن نشان‌دهنده سلامت است.

۲) شیوه‌نامه حل مسئله بین فردی: نزو و دزوریلا^۵ (۱۲) این شیوه‌نامه را ارائه و آن را اصلاح و بازنگری کرده‌اند. مهم‌ترین هدف‌های این برنامه شامل: ۱) آموزش چگونه اندیشیدن و نه به چه اندیشیدن؛ که به اشخاص کمک می‌کند تا بتوانند در مواجهه با مسائل درون فردی و میان فردی به راه حل‌های مختلف بیندیشند و بهترین راه حل را اتخاذ نمایند؛ ۲) ارتقای سلامت روان و پیشگیری از بروز و شدت یافتن اختلال‌های هیجانی و رفتاری نظیر گوشه‌گیری، افسردگی، اضطراب، خشم و پرخاشگری و ۳) تغییر و اصلاح رفتار و اتخاذ سبک مقابله‌ای حل مسئله‌محور در جهت فراهم نمودن امنیت روانی پایدار. نزو و دزوریلا (۱۲) بسته مداخله‌ای مورد نظر را استفاده و متخصصان نیز روایی آن را تأیید کرده‌اند. در پژوهش‌های مختلف در ایران نیز در جمعیت‌های مختلف بارها

بررسی جوانب مشکل و استفاده از نظریات دیگران برای حل مسئله، پژوهش حاضر در صدد بررسی اثربخشی آموزش حل مسئله بین فردی مبتنی بر آموزه‌های اسلامی بر سلامت روان زنان جوان زندانی شهر کرمانشاه بود.

روش کار

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: در مطالعه حاضر سعی شد اصول اخلاقی پژوهش مانند محرمانگی اطلاعات شرکت‌کنندگان، تمایل به شرکت در پژوهش و اختیار خروج از آن رعایت شود.

پژوهش حاضر با توجه به هدف کاربردی و از نظر شیوه اجرا شبه‌آزمایشی از نوع طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه گواه است. جامعه آماری پژوهش زنان جوان زندانی در زندان مرکزی شهر کرمانشاه در سال ۱۳۹۸ بود که طبق گزارش واحد تحقیقات اداره کل سازمان زندان‌های استان کرمانشاه تعداد آنان ۹۸ نفر بود. نمونه پژوهش نیز ۳۰ زن جوان زندانی بود که در پرسشنامه سلامت روان نمره بالای ۲۳ دریافت کرده بودند و به صورت نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و به صورت انتساب تصادفی به دو گروه آزمایش (۱۵ نفر) و گواه (۱۵ نفر) تقسیم شدند. کانینگ^۱ تأکید می‌کند که حداقل نسبت حجم نمونه برای هر پارامتر برآورد شده ۵ نفر است؛ نسبت ۱۰ به ۱ مناسب‌تر و نسبت ۲۰ به ۱ مطلوب قلمداد می‌شود (۲۷).

برای انجام پژوهش، نخست برای هماهنگی با واحد تحقیقات سازمان زندان‌های شهر کرمانشاه معرفی‌نامه از پژوهش دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه اخذ و با مراجعه به واحد تحقیقات اداره کل زندان‌های کرمانشاه شرایط اجرای این پژوهش فراهم شد. سپس ضمن تشریح اهداف پژوهش و معرفی شیوه‌نامه حل مسئله ابزارها، شیوه اجرا، مجری و همکاران به زندان زنان معرفی شد و با همکاری کارشناسان محترم زندان زنان کرمانشاه زمینه معرفی کارگاه برای زنان جوان زندانی انجام شد. در ادامه با همکاری مسئولان زندان از آنان درخواست شد که در صورت تمایل به شرکت در کارگاه مذکور، ثبت‌نام مقدماتی از زندانیانی که تمایل به شرکت در کارگاه داشتند انجام دهند. حجم نمونه نیز از میان زنان جوان زندانی که مرتکب جرم‌های مالی، سرقت و ديه شده بودند، انتخاب شد. سپس پرسشنامه سلامت روان در اختیار آنان

² General Health Questionnaire

³ Goldberg

⁴ Thompson-Dyck

⁵ Nezu & D'Zurilla

¹ Kanning

از آن استفاده شده است (۳۱، ۳۲).

محتوای جلسات که در این پژوهش با آموزه‌های اسلامی نیز پیوند خورده است به شرح زیر است:

جلسه اول: آشنایی با دوره؛ تشریح اهداف کارگاه و بررسی اهمیت آن به زبانی قابل درک و بررسی دیدگاه و جهان بینی آنان نسبت به مشکلات؛

جلسه دوم: تشریح و تعریف مشکلات، معضلات و تبدیل آنها به مسئله و جهت گیری مثبت نسبت به حل مسائل؛

جلسه سوم: تعریف، تشخیص و تجزیه مشکل یا مسئله؛

جلسه چهارم: تعیین اهداف دست یافتنی برای حل مسئله؛

جلسه پنجم: ایجاد راه حل ها و تشریح روش بارش ذهنی؛

جلسه ششم: ارزیابی و انتخاب یک راه حل و چگونگی سنجش مثبت و منفی هر راه حل؛

جلسه هفتم: اجرای راه حل ترجیحی، استفاده از آموزه‌های اسلامی مثل توکل، اعتماد، اطمینان و سپردن موضوع به خداوند؛

جلسه هشتم: ارزیابی نتایج و چگونگی نحوه ثبت آن در برگه

تکالیف؛ استفاده از آموزه‌های اسلامی نگاه مثبت به خود، آینده و جهان؛

جلسه نهم: انجام برنامه تمرینی مراحل و کاربردی این روش از سوی شرکت کنندگان در مسئله مورد نظر خود؛

جلسه دهم: جمع بندی کارگاه، مرور نکات اصلی و پرسش و پاسخ.

یافته‌ها

نتایج نشان داد که ۶۳/۳٪ از زندانیان شرکت کننده در پژوهش متأهل و ۳۶/۷٪ مجرد بودند. بالاترین درصد فراوانی میزان تحصیلات زندانیان شرکت کننده زیر دیپلم ۸۰٪ و بالای دیپلم ۲۰٪ بود. همچنین شغل ۲۳٪ از شرکت کنندگان در تحقیق قبل از زندان کارمند و ۳۳٪ به صورت خوداشتغالی بود. ۴۳٪ نیز خانه دار یا بیکار بودند. جدول شماره ۱ سن مشارکت کنندگان، مدت اشتغال قبل از ورود به زندان، مدت محکومیت و مدت محکومیت سپری شده آنان را نشان می دهد.

جدول ۱) میانگین و انحراف معیار سن، مدت اشتغال و مدت محکومیت زندانیان شرکت کننده در پژوهش

متغیر	تعداد	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف معیار
سن	۳۰	۱۹ سال	۳۸ سال	۳۰/۱۱	۵/۲۲
مدت اشتغال قبل از ورود به زندان	۳۰	۱ سال	۱۴ سال	۹	۶/۳۴
مدت محکومیت	۳۰	۱ سال	۱۷ سال	۵/۳۷	۶/۷۲
مدت سپری شده از محکومیت	۳۰	۵ ماه	۱۷ سال	۸/۶۷	۶/۲۲

جدول شماره ۲ میانگین و انحراف معیار زیرمقیاس های سلامت روان را در گروه های آزمایش و گواه نشان می دهد.

جدول ۲) میانگین و انحراف معیار سلامت روان در دو گروه آزمایشی و گواه

متغیر	مرحله	آزمایش		گواه
		میانگین	انحراف معیار	
اضطراب	پیش آزمون	۹/۷۲	۴/۳۶	۴/۱۸
	پس آزمون	۶/۱۳	۳/۱۳	۳/۵۸
افسردگی	پیش آزمون	۱۰/۲۶	۲/۱۶	۲/۳۵
	پس آزمون	۵/۷۲	۱/۸۶	۲/۲۸
نشانه های بدنی	پیش آزمون	۹/۶۳	۵/۳۴	۴/۹۱
	پس آزمون	۹/۳۱	۴/۰۸	۴/۶۶
کارکرد اجتماعی	پیش آزمون	۶/۸۹	۴/۷۰	۴/۹۹
	پس آزمون	۱۲/۲۵	۴/۲۲	۴/۱۸

ابعاد آن است. با در نظر گرفتن مجذور ایتا می توان گفت که ۲۱٪ واریانس متغیر مذکور با حل مسئله قابل پیش بینی است.

جدول شماره ۳ نتایج تحلیل کوواریانس را نشان می دهد که گویای تفاوت بین دو گروه آزمایش و گواه در سلامت روان و

جدول ۳) نتایج تحلیل کوواریانس چندمتغیری بر میانگین نمرات در مرحله پس آزمون با مهارگری اثر پیش آزمون

شاخص آماری	آزمون	مقدار	df	Df	F	P-value	مجذور اتا	توان آماری
گروه	لامبدای ویلکز	۰/۱۶۴	۱	۲۸	۹/۶۸	۰/۰۰۱	۰/۲۱۱	۱

متغیر افسردگی قابل تبیین بود. در متغیر کارکرد اجتماعی نتایج نشان داد پس از تعدیل اثرات پیش آزمون، مقدار F مربوط به گروه معنی دار شد ($P < ۰/۰۵$ و $F = ۱۵/۸۲۸$) و $۰/۳۸$ واریانس متغیر کارکرد اجتماعی قابل تبیین بود؛ به عبارتی آموزش حل مسئله بین فردی مبتنی بر آموزه‌های اسلامی بر سه زیرمقیاس اثر معنادار داشت. نتایج نشان داد مقدار F در متغیر نشانه‌های بدنی ($P < ۰/۰۵$ و $F = ۱/۷۳$) معنادار نشد و آموزش حل مسئله اثر معناداری نداشت.

جدول شماره ۴ نتایج تحلیل کوواریانس بین زیرمقیاس‌های سلامت روان را نشان می‌دهد. بین زنان جوان زندانی گروه‌های آزمایشی و گواه از لحاظ مؤلفه‌های اضطراب، کارکرد اجتماعی و علائم افسردگی تفاوت معنی‌داری وجود داشت ($P < ۰/۰۵$). در متغیر اضطراب پس از تعدیل اثرات پیش آزمون، مقدار F مربوط به گروه معنی دار شد ($P < ۰/۰۵$ و $F = ۱۰/۰۶$) و $۰/۲۱$ واریانس متغیر اضطراب قابل تبیین بود. در متغیر علائم افسردگی نتایج نشان داد پس از تعدیل اثرات پیش آزمون، مقدار F مربوط به گروه معنی دار شد ($P < ۰/۰۵$ و $F = ۸/۸۷۴$) و $۰/۱۷$ واریانس

جدول ۴) نتایج تحلیل کوواریانس برای میانگین نمرات مؤلفه‌های سلامت روان

متغیرها	منبع تغییرات	مجموع مجزورات	df	میانگین مجزورات	F	P-value	مجذور اتا	توان آماری
اضطراب	گروه	۶۴/۳۶۷	۱	۶۴/۳۶۷	۱۰/۰۶	۰/۰۵	۰/۲۱۱	۱
افسردگی	گروه	۵۶/۳۷۱	۱	۵۶/۳۷۱	۸/۸۷۴	۰/۰۵	۰/۱۷۳	۱
نشانه‌های بدنی	گروه	۱۱/۵۹۹	۱	۱۱/۵۹۹	۱/۷۳۰	۰/۰۵	۰/۰۵	۰/۶۵
کارکرد اجتماعی	گروه	۱۰۴/۱۱۹	۱	۱۰۴/۱۱۹	۱۵/۸۲۸	۰/۰۵	۰/۳۸۲	۱

ناسازگاری اجتماعی بازمی‌دارد (۱۲، ۳۳). به عبارتی حل مسئله در واقع نوعی مقابله است و چون مقابله نوعی فرایند ارزیابی است و ارزیابی نیز بار شناختی بیشتری دارد، پس باید اظهار نمود که آموزش حل مسئله محور نقش فراوان و مؤثری در افزایش مهارت‌های مقابله‌ای در زندگی اجتماعی و در نتیجه افزایش کارکردهای اجتماعی برای تمامی افراد از جمله زنان جوان زندانی داشت.

در زمینه اثرگذاری مداخله مذکور بر کاهش افسردگی باید اشاره کرد که در آموزش حل مسئله بین فردی مبتنی بر آموزه‌های اسلام به اشخاص آموخته می‌شود که در کنار شیوه‌های مقابله‌ای هیجان‌مدار از روش‌های مقابله‌ای مسئله‌مدار نیز استفاده کنند و بدین ترتیب فرد نقش فعال‌تری در مسئله می‌یابد و تعارضات موجود را به نحو مؤثر حل می‌کند. از سویی آموزش صبر، توکل و توسل نیز موجب می‌شود تا آنان جنبه‌های مثبت موضوعات را نیز ببینند و دیدگاه منفی به جهان نداشته باشند و ریشه‌های امید را در خود بیورانند.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر به منظور بررسی اثربخشی حل مسئله بین فردی مبتنی بر آموزه‌های اسلامی بر افزایش سلامت روان زنان جوان زندانی شهر کرمانشاه انجام شد. نتایج نشان داد در گروه آزمایش برنامه حل مسئله بر مؤلفه‌های اضطراب، کارکرد اجتماعی و علائم افسردگی اثربخش بود؛ در حالی که برنامه مذکور بر مؤلفه علائم جسمانی تأثیرگذار نبود. از نتایج همسو با این یافته‌ها می‌توان به مطالعات بولر^۱ و همکاران (۱۸)، جونز^۲ و همکاران (۳) و نکسی^۳ و همکاران (۲۰) اشاره کرد.

درباره اثرگذاری مداخله مذکور بر افزایش مؤلفه کارکرد اجتماعی باید گفت که حل مسئله این امکان را برای افراد فراهم می‌آورد که به تولید، انتخاب و اجرای مجموعه کاملی از رفتارهای مؤثر و کارآمد بپردازند که این خود موجب افزایش بهبود وضعیت سلامت روانی و اجتماعی می‌شود و فرد را از

^۱) Bowler
^۲) Jones
^۳) Nengsyvi

ملاحظات اخلاقی

بنا بر اظهار مؤلفان مقاله، پژوهش حاضر برگرفته از رساله مقطع دکتری مؤلف اول است که در تاریخ ۱۴۰۰/۱۰/۱۸ در دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه تصویب شده است.

حامی مالی

بنا بر اظهار مؤلفان مقاله، این پژوهش حامی مالی نداشته و با هزینه شخصی مؤلفان به انجام رسیده است.

تضاد منافع

مؤلفان مقاله هیچ گونه تضاد منافی درباره این پژوهش گزارش نکرده اند.

مشارکت مؤلفان

گردآوری اطلاعات و نگارش مقاله: مؤلف اول؛ و مؤلف مسئول و نظارت بر اجرای مقاله: مؤلف دوم.

References

1. Alevizopoulos G, Igoumenou A. Psychiatric disorders and criminal history in male prisoners in Greece. *International journal of law and psychiatry*. 2016;47:171-5.
2. Sarmiento M. A "mental health profile" of higher education students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2015;191:12-20.
3. Jones MS, Burge SW, Sharp SF, McLeod DA. Childhood adversity, mental health, and the perpetration of physical violence in the adult intimate relationships of women prisoners: A life course approach. *Child Abuse & Neglect*. 2020;101:104237.
4. Lee B, Lee Y. A study examining the effects of a training program focused on problem-solving skills for young adults. *Thinking Skills and Creativity*. 2020;37:100692.
5. Malouff JM, Thorsteinsson EB, Schutte NS, Bhullar N, Rooke SE. The five-factor model of personality and relationship satisfaction of intimate partners: A meta-analysis. *Journal of Research in Personality*. 2010; 44(1):124-7.
6. Kaholokula JKA, Miyamoto RE, Hermosura AHO, Inada M. Prejudice, stigma, and oppression on the behavioral health of Native Hawaiians and Pacific

در زمینه اثرگذاری مداخله مذکور بر کاهش اضطراب باید اشاره کرد که افراد با آموختن نوع و چستی مشکل، بازشناسی مشکل، سنجش راه حل های مختلف و انتخاب بهترین گزینه جهت اقدام و عمل، تا حدودی اضطراب و استرس خود را درباره مسائل کاهش می دهند. اما درباره اثرگذار نبودن مداخله موردنظر بر علائم جسمانی باید اشاره کرد که ممکن است به سبب اینکه آموزش حل مسئله بیشتر یاددهی روش و فنون شناختی است چندان نتوانسته است در کاهش علائم جسمانی مؤثر باشد. هرچند انجام پژوهش های بیشتری نیاز است.

محدودیت های پژوهش

کنترل نکردن برخی از متغیرهای مزاحم و اجرای پژوهش در میان مجرمان زن جوان زندان مرکزی شهر کرمانشاه که قابلیت تعمیم به نمونه های دیگر را از بین می برد، از محدودیت های پژوهش حاضر محسوب می شود. علاوه بر این، نتایج مطالعه حاضر فقط از طریق ابزارهای خودگزارشی به جای مطالعه رفتاری واقعی ارزیابی شده و به دلیل محدودیت زمانی و اجرای شرایط انجام آزمون امکان پیگیری پژوهش فراهم نبوده است.

پیشنهاد های پژوهش

پیشنهاد می شود برای افزایش قابلیت تعمیم نتایج، این پژوهش در سایر گروه های مجرمان زندانی شهر کرمانشاه تکرار و جهت مطالعه رفتار واقعی مشارکت کنندگان علاوه بر مقیاس های خودگزارشی از سایر روش های بالینی استفاده شود. علاوه بر این، پیشنهاد می شود در پژوهش های آتی، پژوهشگران اثر ماندگاری برنامه حل مسئله بین فردی را از طریق اجرای آزمون پیگیری بررسی کنند. نتایج پژوهش حاضر اطلاعات کاربردی مفیدی درباره ارتقای سلامت روان زندانیان در اختیار مسئولان این سازمان مهم قرار داده است. بنابراین، ضروری است در برنامه ریزی های اصلاحی، تربیتی و آموزشی برای زندانیان به برنامه های حل مسئله در اولویت های اصلاحی، تربیتی و آموزشی بیش از پیش توجه شود.

قدردانی

پژوهشگران از افراد شرکت کننده در این طرح و همچنین مسئولان و کارکنان زندان شهر کرمانشاه تشکر و قدردانی می کنند.

Islanders. Prejudice, stigma, privilege, and oppression: Springer; 2020. p. 107-34.

7. Niazpour AH. Criminological Analysis Of Prisoners Classification. The Judiciary Law Journal. 2017; 80(96): 173-201. (Full Text in Persian)

8. Khodayarifard M, Yonesi J, Akbari Zardkhaneh S, Fagihi An, Behpajouh A. Group and Individual Cognitive Behavioral Therapy Based on Prisoners' Religious Knowledge. rph. 2010;3(4):55-68. (Full Text in Persian)

9. Bayazit I. An Investigation of Problem Solving Approaches, Strategies, and Models Used by the 7th and 8th Grade Students When Solving Real-World Problems. Educational sciences: Theory and practice. 2013;13(3):1920-7.

10. Wiley J, Jarosz AF. Working memory capacity, attentional focus, and problem solving. Current Directions in Psychological Science. 2012;21(4):258-62.

11. Yeh Y-c, Tsai J-L, Hsu W-C, Lin CF. A model of how working memory capacity influences insight problem solving in situations with multiple visual representations: An eye tracking analysis. Thinking Skills and Creativity. 2014;13:153-67.

12. Nezu AM, D'Zurilla TJ. Problem-solving therapy: A positive approach to clinical intervention: Springer Publishing Company; 2006.

13. Roy NM, Schwartz-Mette R, Nangle DW. Interconnections among perceived stress, social problem solving, and gastrointestinal symptom severity. Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy. 2020;38(3):330-44.

14. Motamedi SH, Hajbabaei H, Biglarian A, Fallah Soloklaei M. Ta'sir-e Amoozesh-e Maharat-e Hall-e Mas'al-e bar Afzayesh-e Kefayat-e Ejtemaei Novjavanan-e Dokhtar. Journal of Social Research. 2010;5(14):17-29. (Full Text in Persian)

15. Mac-Moran M, Mak-Goar J. Hal-e Masaleh Ejtemaei va Ertekab-e Jorm. Roykardhay-e Darmani Jadid be Bezhkari, Translated by Khanjani, Z & Firozian, A. Tehran: Roshanak; 2012.

16. Mahmoudi-Raad M, Arasteh HR, Afghah S, Barati-Sadeh F. The Role of Communication Skills and Social Problem Solving Training on Self-Esteem and IQ in Third Grade Students. Archives of Rehabilitation. 2007;8(0):71-6. (Full Text in Persian)

17. Hejazi S, Amiri S, Yar-Mohamadian A, Pour-Malek M. Efficacy of problem solving skills training on social adjustment in patients with bipolar disorders. Journal of Research in Behavioural Sciences. 2006;4(1):52-8. (Full Text in Persian)

18. Bowler N, Phillips C, Rees P. The association between imported factors and prisoners' mental health: Implications for adaptation and intervention.

International journal of law and psychiatry. 2018; 57:61-6.

19. Thangavelu A, Sathyaraj S, Balasubramanian S. Assessment of spatial distribution of rural crime mapping in India: A GIS perspective. International Journal of Advanced Remote Sensing and GIS. 2013;2(1):70-85.

20. Nengsyi E, Indriastuti D, Prasetya F, Susanti RW, Syahrul S. The needs of being loved and loving among women prisoners in a women's penitentiary in Indonesia: A qualitative study. Enfermería Clínica. 2020;30:272-5.

21. Bagheri M, Esmaeil Chegeni M, Mah Negar F. Reviews of the effectiveness of religious, spiritual and mental therapy on stress reduction, anxiety and depression in women with addicted spouse in Ilam cit. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2015; 1(3):19-24. (Full Text in Persian)

22. Sadri-Damirchi E, Mohammadi N. Comparison of the Social Adjustment, Self regulation and Religious Beliefs in Addicted and Normal Women in Urmia. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2017; 3(1):53-63.

23. Sadri-Damirchi E, Mojarrad A, Pirgholi-Kivi M. A Comparison of the Locus of Control, Unreasonable Beliefs and Religious Orientation in Divorce and Ordinary Women in Ardabil in 2016. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2020;5(4):73-87. (Full Text in Persian)

24. Jeffries S, Chuenurah C, Rao P, Park MJY, editors. Women's pathways to prison in Kenya: Violence, poverty, familial caretaking and barriers to justice. Women's Studies International Forum; 2019: Elsevier.

25. Harris P, Mennis J, Obradovic Z, Izenman A, Grunwald H, Lockwood B, et al. Investigating the simultaneous effects of individual, program and neighborhood attributes on juvenile recidivism using GIS and spatial data mining. Annotation. 2009.

26. Dowell NM, Lin Y, Godfrey A, Brooks C. Exploring the Relationship between Emergent Sociocognitive Roles, Collaborative Problem-Solving Skills, and Outcomes: A Group Communication Analysis. Journal of Learning Analytics. 2020;7(1):38-57.

27. Kanning UP. Development and validation of a German-language version of the Interpersonal Competence Questionnaire (ICQ). European Journal of Psychological Assessment. 2006;22(1):43.

28. Thompson-Dyck K. Neighborhood Context and Juvenile Recidivism: A Spatial Analysis of Organizations and Reoffending Risk. Crime & Delinquency. 2022;68(3):331-56.

29. Rahimian Boogar E, Asgharnejad Farid AA. The Relationship between Psychological Hardiness also Ego-resiliency and Mental Health in Adolescent and

Adult Survivors of Bam Earthquake. Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology. 2008;14(1):62-70. (Full Text in Persian)

30. Kordloo A. Rabete-ye Maharathay-e Ejtemaei va Tafakor-e Enteghadi ba Salamat-e Ravan dar Daneshamoozan-e Maghta'e Ebtadaei-e Eslamshahr: Islamic Azad University Of Buin Zahra; 2016. (Full Text in Persian)

31. Ahadi B, Mirzaee P, Narimani M, Abolghasemi A. The Effect of Training Social Problem-solving Strategies on Social Adjustment and Academic Performance among Secondary Shy students. Journal of Exceptional Children. 2009;9(3):193-202. (Full Text in Persian)

32. Shahbazi S, Heidari M. The Impact of Training by Social Problem-Solving Model of D-Zurilla & Gold Fried on Problem-Solving Skills of Nursing Students. Iran Journal of Nursing. 2012;25(76):1-9. (Full Text in Persian)

33. Owamah H, Alfa M, Onokwai A. Preliminary evaluation of the effect of chicken feather with no major pre-treatment on biogas production from horse dung. Environmental Nanotechnology, Monitoring & Management. 2020;14:100347.